

محشای

قانون حمایت خانواده

مصوب ۱۳۹۱

نسیم هرسمی نژاد پور فاضل

وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور : محشای قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ /
نسیم هرسمی نژادپورفاضل
مشخصات نشر : تهران: جاودانه، جنگل، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری : ۲۸۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۴۵۱-۰۰
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
موضوع : حقوق خانواده - - ایران
موضوع : زناشویی - - قوانین و مقررات - - ایران
شناسه خزوده : هرسمی نژاد پورفاضل، نسیم، ۱۳۶۱-
رده‌بندی شکر : KMH۵۳۳/۸ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیویی : ۳۴۶/۵۵۰۱۵
شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۸/۱۹۱

عنوان کتاب: محشای قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱

تألیف: نسیم هرسمی نژادپورفاضل

ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

ناظر فنی: امین لشکری

ویراستار: کامران مرادی

طراح جلد: محمد فلسفی

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۵

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۴۵۱-۰۰

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)

[email: info@junglepub.org](mailto:info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای مؤلف محفوظ است»

فهرست مطالب

پیشگفتار

فصل اول: دادگاه خانواده	۱
فصل دوم: مرکز مشاوره خانوادگی	۸۹
فصل سوم: ازدواج	۱۰۱
فصل چهارم: طلاق	۱۳۱
فصل پنجم: حضانت و نجات اطفال و نفقه	۲۰۱
فصل ششم: حقوق و طفره و سرپرستی	۲۱۷
فصل هفتم: مقررات کیفری	۲۳۱
منابع و مآخذ	۲۷۱
قوانین	۲۷۵

پی‌شگفتار

نظام خانواده امروزه به عنوان پایه جوامع شناخته شده و توجه بسیاری به آن به ویژه در جوامع شرقی می‌شود از این رو هم دین مبین اسلام نیز تأکید بسیاری بر حفظ ارکان و ارزش‌های خانواده داشته است.

زنجیره ارتباطی اجتماع و تضمین‌کننده آرامش و ثبات جامعه است. کودکان نخستین وابستگی‌های عاطفی نزدیک و صمیمی خود را در خانواده برقرار می‌سازند و درونی کردن ارزش‌ها و منجزهای فرهنگی را در آن آغاز می‌کنند. کارکرد عاطفی خانواده از نیاز انسان به محبت و وابستگی‌ها ناشی می‌شود، بدون وجود محبت و احساس پیوستگی، خانواده ممکن است با مشکلات طفی و روانی مواجه گردد.

جامعه‌شناسان رابطه‌ای بین جنایات و حیات خانوادگی یافته‌اند به طوری که میزان جنایات را در خانواده‌های از هم گسسته بسیار زیاد می‌دانند.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر اجرای این تکلیف تأکید نموده و مقرر می‌دارد: «همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد» (اصول ۱۰ و ۲۱ قانون اساسی) بعلاوه دولت وظیفه گردیده که حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و برای استحکام و بقای خانواده، دادگاه صالح ایجاد کند.

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران، ضرورت احیای این اصول قانون اساسی مورد توجه قرار گرفت و شورای انقلاب - که پس از انحلال دو مجله «سوره» و «سنا» - لوایح قانونی دولت را بررسی و بصورت قانون تصویب می‌نمود. لایحه قانونی مورخ ۸ مهر ماه ۱۳۵۸ را تصویب و مقرر داشت دادگاهی بنام «دادگاه مدنی خاص» تشکیل شود و به دعاوی و اختلافات خانوادگی بر اساس موازین شرع مقدس اسلام و قانون رسیدگی نماید. (مجموعه قوانین سال ۱۳۵۸) در این لایحه قانونی، صلاحیت دادگاه، نحوه رسیدگی، صدور رأی و مرجع تجدیدنظر آرای دادگاه مدنی خاص معین شد. دادگاه مدنی خاص ابتدا در تهران و به تدریج در تمام شهرستان‌ها تشکیل گردید و در مدت ۱۵ سال تا تاریخ تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب پانزدهم تیر ماه ۱۳۷۳ به کار خود ادامه داد و سپس

منحل گردید. از آن پس رسیدگی به دعاوی خانوادگی در صلاحیت دادگاه‌های عمومی دادگستری قرار گرفت و بند سوم اصل بیست و یکم قانون اساسی موضوع تشکیل «دادگاه صالح» برای حفظ کیان و بقای خانواده، مسکوت ماند.

در فاصله سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۳ که دادگاه‌های مدنی خاص به دعاوی زناشویی و اختلافات خانوادگی رسیدگی می‌کردند، تراکم کار و افزایش تعداد پرونده‌ها و اطلاع دادرسی بر اثر عدم توانایی دستگاه قضایی در حل و فصل دعاوی موجب عدم رضایت عمومی گردید. بروز اختلاف در امر صلاحیت دادگاه‌های مدنی خاص و دادگاه‌های حقوقی و عمومی دادگستری نیز موجب گردید که هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مقام ایجاد وحدت رویه قضایی به این اختلافات رسیدگی و رأی وحدت رویه صادر نماید.

شاید بتوان گفت که در گذشته هیچ یک از مراجع قضایی نتوانسته‌اند وظیفه یک دادگاه صالح را برای استحکام و ترمیم خانواده انجام دهند و برای حمایت از مادران و کودکان بی‌سرپرست و حضانت فرزندان و اعطای قیمومت فرزندان به مادران شایسته و احیای حقوق مادی و معنوی زن اقدام کنند.

واگذاری این وظیفه به دادگاه‌های عمومی دادگستری موضوع قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب، مشکلات بیشتری ایجاد کرد. هر روز متهمان به ارتکاب قتل و جنایت، مدعیان دعاوی خصوصی از ملکی و مالی، دعوی نکاح، طلاق، نفقه، حضانت و غیره به این دادگاه‌ها احضار می‌شدند و نوبت رسیدگی به همه آنها هم نمی‌رسید و با این اوضاع قضایی دادگاه نمی‌توانست با صبر و حوصله به دعاوی زناشویی و اختلافات خانوادگی رسیدگی نماید. همه این مشکلات موجب شد که اجرای اصل بیست و یکم قانون اساسی و تشکیل دادگاه صالح مورد توجه بعضی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

قانون حمایت خانواده سال ۸۶ به پیشنهاد قوه قضائیه و از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم و در تاریخ ۹۱/۱۲/۱ از چرخه تصویب و تأیید شورای نگهبان خارج شد. یعنی تقدیم این لایحه به مجلس و تأیید آن از سوی شورای نگهبان پنج سال و هفت ماه به طول انجامید که مدت زمان زیادی برای تصویب یک قانون است.

قانون جدید حمایت خانواده که در تاریخ ۹۱/۱۲/۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، حاوی نوآوری‌های خاصی در قواعد حقوقی است که تا حد زیادی، موانع موجود در راه اعتلای روند دادرسی دعاوی خانوادگی را از سر راه برداشته و بسیاری از معضلاتی را که طرفین اختلاف در دعاوی خانوادگی با آنها مواجه بوده‌اند برطرف نموده و

در این مسیر از نظرات قضات مجرب، حقوق‌دانان و کارشناسان مختلف امور خانواده بهره برده است.

از آنجایی که این مسئله حائز اهمیت فراوان در زندگی روزمره شده است لذا بعنوان موضوع کتاب انتخاب نمودم و حتی‌الامکان سعی شده است که قانون فوق‌الذکر براساس منابع و رویه‌های موجود شرح و در اختیار استفاده‌کنندگان قرار گیرد. امید است کاستی‌های موجود با سعه‌صدر تحمل و اینجانب را با تذکر لازم یاری فرمایید.

روش تالیف کتاب حاضر از روش متداول در رشته انسانی (کتابخانه‌ای) استفاده شده است؛ و از آنجا که در مورد موضوع کتاب، منابع کافی در اختیار نبود؛ لذا در جمع‌آوری منابع و داده‌ها، صیلاً به کتب، و نظرات حقوق‌دانان و اندیشمندان این عرصه، فرهنگ لغت، مقالات و سایت‌های علم و اینترنت مراجعه شده است.

نسیم هرسمی نژادپور فاضل / بهار ۱۳۹۵